

opnaaedes et gunstigt Udbytte af samme, og hvor disse Foretagender enten vare for store eller dristige, til at private Capitaler turde entre i Samme, der var hverken Storheden eller Driftigheden tilstrækkelige Motiver for Staten til at paatage sig Risikoen. Herimod har været indvendt, at den private Capital kun spørger om, hvilket Udbytte en saadan Bane vilde give som contant Indtægt, hvoraf Overskudet kunde blive Renter af den anvendte Capital, men ikke tager Hensyn til, at andre store Statsinteresser fremmedes der ved, saasom f. Ex. den indre Communications Fremme, Producternes forøgede Værdi, ved at Transporten lettedes og gjordes billigere, Postgangen osv. Disse Fordele kunde fra Statens Standpunkt have en saadan Betydning, at den kunde være vel tjent med at gjøre Offre for et saadant Foretagendes Gjennemførelse, naar disse Offre dog ikke vare større, end hine indirecte Fordele, vurderede til Penge; kunde anslaaes til; men derpaa maa jeg holde: vi maae have disse indirecte Fordele ansatte til en virkelig Pengeværdi, saa at vi kunne have dem for Die og see, om de virkelig ere ligesaa store som Dpoffrellerne, forinden vi saaledes uden videre give vort Samtykke til at udføre et Foretagende, hvoraf den spildte Rente kunde paabyrde Statskassen Tab, der vilde være større end de Besparelser, Rigsdagen nogensinde har gennemført eller nogensinde i vor Levetid kan gennemføre. Jeg er derfor kun enig i at understøtte Foretagendet, forsaavidt vi kunne gjøre det med nogenlunde betryggende Udsigt til, at det Tilskud, Statskassen skal give, ikke er større end den Fordeel, Staten har i andre Retninger af Foretagendet. Men, mine Herrer, deri bestaaer netop min Betænkelighed, at vi ikke have nogen Sikkerhed for, at Tilskudet ikke vil blive større, og vi maae dog erkjende, at det vilde være complet Daarskab at understøtte Foretagendet, hvis

vi skulde gaae videre, og det aarlige Rentetab f. Ex. skulde blive 6 til 800,000 Rb., medens den indirecte Fordeel, som Staten eller Provindeerne ville have, i det Høieste kunde anslaaes til 3. à 400,000 Rb. Udsætte vi Staten for et større Tab, end vi efter en grundig Undersøgelse kunde vente erstattet igjennem de indirecte Fordele, da er det en Daarskab, og herimod have vi i dette Dieblik ingen Betyggelse, naar vi vedtage Loven. Jeg skal nemlig tillade mig at henlede Opmærksomheden paa, at vi nok have et Slags Overslag, men det Æneste, vi deraf kunne see med nogenlunde Visshed, er Udgifterne; thi disse kunne beregnes, forsaavidt vi have bestemte Undersøgelser og Data at støtte os til. Indtægterne derimod ere aldeles luftige Forudsætninger, det er Drømmebilleder, der antage Skikkelse og Form efter den Stemning, hvorunder Individet befinder sig, og hvorom tusinde Mennesker, naar de ei conferere med hinanden, vil hver have sin særegne Mening. (Tscherning: Maa jeg bede om Ordet.) En lignende Usikkerhed klæber efter min Formening ogsaa ved de i Motiverne opstillede Sammenligninger, som jo ere det eneste Materiale, Regjeringen har givet os til Bedømmelsen af det foreliggende Lovforslags Rentabilitet. Jeg skal paa ingen Maade fremsætte dette som en Bebreidelse imod Regjeringen; da jeg anerkjender, at en sund og rigtig Tanke gaaer igjennem Lovforslaget, og at Regjeringen i Motiverne har udtalt sig aabent desangaaende; men naar nu f. Ex. hele Sammenligningen er baseret paa den Forudsætning, at Transitforholdet skal blive det samme paa denne Jernbane som ved andre projecterede Jernbaner, saa er det netop en saadan luftig Forudsætning uden nogetfomhelst Beviis, og i det Dieblik, denne Forudsætning ikke holder stik, falde dog alle de Beviser og hele den Beroligelse, som er bygget derpaa.